

СЪВЕЩАНИЕ ПО ИЗУЧАВАНЕ НА СЪВРЕМЕННИТЕ МОРФОЛОГИЧНИ ПРОЦЕСИ

Цв. Михайлов

Съвременните морфогенетични процеси обхващат широк кръг от прояви отразяващи разрушаването на скалите, пренасянето и придвижването на разрушените материали, отлагането на разрушените материали и изменението на релефа. Огромно количество скален материал под влиянието на различни фактори, действащи поотделно или комплексно, се придвижва по склоновете и се отлага в подножията и равнините. Ежегодно хиляди тонове кал, разтворени от повърхностнотечещите води, се отнасят в морските басейни. Стихийното протичане на някои морфогенетични процеси предизвиква понякога големи бедствия и огромни щети.

Поради голямото териториално разпространение и практически приложното им значение морфогенетичните процеси привличат вниманието на изследователи от различни научни области. Немислимо е изучаването на релефа, осъществяването на ефективно язовиоростроене, използването на обработваемите земи, пътно, пристанищното, поселищното и друго строителство без основното познаване същността и характера на съвременните морфогенетични процеси.

Въпроси, свързани с изучаване на морфогенетичните процеси и специално на склоновите процеси, са обсъждани на редица международни научни срещи. Международен характер имаше и съвещанието, посветено на подобни проблеми, което се състоя през септември 1968 г. в Краков (Полша). То се проведе в рамките на Карпато-Балканската геоморфоложка комисия.

Вторият симпозиум на Карпато-Балканската геоморфоложка комисия, състоял се през септември — октомври 1966 г. в София, в своите решения отбелязва, че е необходимо да се разширят и задълбочават изследванията на съвременните морфогенетични процеси. В решенията се отбелязва, че трябва да се проведат повече стационарни наблюдения и да се приеме единна методика в работата на карпато-балканските страни. Изпълнението на тази задача се възложи на специална работна група с отговорник Т. Герлах (Краков). Първата проява на работната група беше организирането и провеждането на съвещанието от 25 до 28 септември 1968 г.

На съвещанието присъствуваха представители на България (Цв. Михайлов), Унгария (С. Шомоди и А. Секеи), Чехословакия (Я. С. Бучко), Румъния (В. Михайлеску), СССР (Д. В. Церетели) и на Полша, която бе представена от една внушителна група. Тя се състоеше от представители на Географския и-т при ПАН (Л. Старкел, Т. Герлах и др.); на Краковския университет (А. Кашовски и др.); на Варшавския университет (И. Кондратски и др.); на Броцлавския университет (А. Ян и др.); на Познанския университет (Б. Криговски и др.); на Люблинския университет, на Торунския университет и други учебни заведения, институти и ведомства, които провеждат изследвания на морфогенетичните процеси.

Представителите на България, Чехословакия, Полша и Унгария докладваха за изследванията на съвременните морфогенетични процеси в своите страни. Те съобщиха и някои резултати от тези изследвания. Полските делегати информираха за провежданите от тях изследвания в отделни станции, разположени в различни части на Бескидите и Татрите. Обобщаващ доклад на тема „Методика и съвременно състояние на изследванията на склоновите морфогенетични процеси“ направи отговорникът на работната група Т. Герлах. По докладите станаха оживени разисквания. Бяха направени препоръки по методиката на бъдещите изследвания.

На 26, 27, 28 октомври съвещанието продължи своята работа на терена. Бяха разгледани научноизследователските станции в Гайк (Географски и-т при Ягелоновски университет — Краков), в Бистра при Шумбарк (на Географския и-т при ПАН), в Крайчарка при Яворки (Географски и-т при ПАН) и във високопланинската станция при хижа Гонсионова — Татрите (Географски и-т при ПАН), където се провеждат наблюдения върху съвременните склонови морфогенетични процеси. Посетени бяха долините на р. Мала Лонка и на р. Бяла в Татрите, където се провеждат изследвания върху изветряването, придвижването на сипейните материали и динамиката на речните наноси. По време на посещенията на отделните пунктове станаха оживени дебати.

Работата на съвещанието завърши с приемането на решения. В тях се отбелязва, че трябва да се разшири работата по изследването на съвременните морфогенетични процеси във всички карпато-балкански страни. Посочват се задачите, които следва да се изпълнят през близките години. Особено място в решенията се отделя върху методите, които ще се използват при бъдещите изследвания. При това е необходимо да се осъществява пълна информация между представителите на отделните карпато-балкански страни, участващи в работната група по изучаване съвременните морфогенетични процеси.